

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja:
Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie
od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 lutego 1928 r.

Prenumerata wynosi: w kraju z prze-
syłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł,
kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką
rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwar-
talnie 6 zł. Numer pojedynczy 1 zł.

NR. 4

Wydawca: Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

ROK 7

Rabaty najwyższe Ceny koncernowe Kredyty dogodne

WĘGIEL - KOKS HUTNICZY - BRYKIETY

tylko z kopalń głębokich krajowych i zagranicznych

Zachodnio-Polski Syndykat Węglowy T. z o. p.

Telefon 23-77, 37-77

Poznań, Plac Wolności 10.

Adres telegr.: „Zapol”

Własny gmach handlowy

Własne składnice kolejowe Poznań, ul. Przemysłowa II. brama.

„AKWAWIT” SP. AKC.

Rektyfikacja Okowity i Fabryka Chemiczna

4 Rektyfikacje spirytusu

2 Fabryki płatków ziemniaczanych

4 Składnice spirytusu

Fabryka płatków mielonych

Fabryka wódek i likierów

Najprzedniejsze wódki stołowe — Nalewki owo-
cove i likiery

Specjalność:

Żytniak Wielkopolski — Boonekamp — Cherry
Brandy — Curaçao Blanc — Curaçao Orange —
Orange — Kryształ Wiśniowy — Peppermint

Fabryka chemiczna

Eter siarkowy — Eter octowy — Eter mrówkowy
Lakiery (werniksy) — Collodium do celów prze-
mysłowych, leczniczych, fotografii, grafiki etc. —
Alkohol amyłowy — Alkohol izobutyłowy — Octan
amyłowy — Rozpuszczalniki — Ług sodowy 38 40 Bè
Kwas solny wolny od arsenu i kwasu siarkowego
Chloroform — Jedno-chlorobenzol — Para-dwu-
chlorobenzol

Zarząd Centralny:

POZNAŃ, ul. Cieszkowskiego 5. Adres telegr. „Akwawit-Poznań”

Składnica Górnośląska w Lublincu

Generalny Reprezentant:

H. Zalewski, Warszawa Świętokrzyska 16 m. 7.

Okólnik Związku Fabrykantów.

Ogólne Zebranie członków Związku Fabrykantów.

Dnia 3 lutego rb. na sali Koła Towarzystwa odbyło się pod przewodnictwem p. dyr. Maciejewskiego Ogólne Zebranie Członków Związku Fabrykantów. Tematem obrad było:

1. Rokowania w sprawie traktatu handlowego z Niemcami.
2. Omówienie rozporządzenia o zapobieganiu upadłości. Referat wygłosił p. Szczepański.
3. Powszechna Wystawa Krajowa w 1929 r. Referat wygłosił p. Prezes Samulski.
4. Sprawy bieżące.

Poruszane były sprawy: uczęszczanie do szkół uczniów w przemyśle, nadwyżka opłat za przewóz kolejną Kalety—Podzamcze, oraz szereg innych aktualnych zagadnień.

Posiedzenie Sekcji Przemysłu Metalowego

Dnia 4 lutego b. r. odbyło się pod przewodnictwem p. dr. Kręglewskiego posiedzenie Sekcji Przemysłu Metalowego z następującym porządkiem dziennym.

1. Powszechna Wystawa Krajowa w 1929 r.

Uchwalono zwrócić się do przemysłowców metalowych z prośbą o podanie przypuszczalnej ilości metrów kw. pod stoisko.

2. Sprawa stawek celnych.

Uchwalono wystosować do Ministerstwa Przemysłu i Handlu wniosek o zwaloryzowanie pewnych pozycji taryfy celnej.

3. Sprawa produkcji maszyn rolniczych.

Postanowiono dążyć do wprowadzenia specjalizacji poszczególnych przedsiębiorstw w pewnych rodzajach produkcji.

4. Sprawa eksportu wyrobów metalowych.

5. Sprawy bieżące.

Posiedzenie Sekcji Przemysłu Wódczanego.

Dnia 4 lutego br. odbyło się pod przewodnictwem p. Prezydenta Kasprowicza posiedzenie Sekcji Przemysłu Wódczanego, na którym omawiane były:

1. Sprawa Powszechnej Wystawy Krajowej w roku 1929.

Referaty wygłosili p. Prezydent Kasprowicz i p. dr. Skorny.

Postanowiono odbyć konferencję z rządem Wystawy przy udziale przedstawicieli przemysłu wódczanego innych dzielnic.

2. Sprawa składek członkowskich.

Na wniosek Zarządu sekcji uchwalono obniżyć składkę do 50 zł miesięcznie począwszy od 1 kwietnia b. r.

Posiedzenie Sekcji Przemysłu Chemicznego.

Dnia 25 stycznia rb. odbyło się pod przewodnictwem p. prof. dr. Flatau posiedzenie Sekcji Przemysłu Chemicznego, na którym było omawiane:

1. Traktat handlowy z Niemcami. Referat wygłosił p. dyr. Maciejewski.
2. Sprawa cen spirytusu.

Postanowiono wysłać delegację z trzech osób do Ministerstwa Skarbu celem złożenia odpowiedniego memoriału.

3. Sprawa stawek celnych.

Uchwalono poczynić kroki celem uzyskania ochrony celnej na pewne rodzaje produkcji.

4. Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego Rzplitej Polskiej. Referat wygłosił p. Szczepański.

5. Sprawy bieżące.

Czechosłowackie sprawy celne.

Na mocy rozporządzenia Ministra Finansów w Czechosłowacji Urzędy Celne w Czechach obowiązane są przyjmować tytułem opłat celnych oprócz gotówki również wylosowane obligacje i płatne kupony czeskich pożyczek zagranicznych państwowych oraz pożyczki zagranicznej miasta Pragi.

W sprawie ustaw socjalnych.

Jakkolwiek Rząd oświadczył reprezentantom naszym, że nie będą wydawane nowe ustawy socjalne, to mimo to Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej podejmuje akcję, by przeprowadzić jeszcze przed zebraniem się parlamentu dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie pracy pracowników fizycznych i umysłowych, o ochronie zdrowia, ubezpieczeniu pracowników fizycznych na wypadek choroby, itd. Należy przypuszczać, że zamierzenia te będą bez rezultatu.

Zastaw rejestrowy.

W sprawie zastawu rejestrowego na towarach zaszły w ostatnich czasach poważne zmiany. Ministerstwo Skarbu wycofało już po raz drugi swój projekt celem przerobienia go zgodnie ze stanowiskiem zajętem przez Radę Finansową. Niema wielkiej nadziei, ażeby sprawa ta była prędko załatwioną. Odnosnie co do zastawu rejestrowego komunikujemy, że sprawa ta będzie przedmiotem referatu naszego Związku na najbliższym posiedzeniu Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski, które się odbędzie dnia 18 bm. w Katowicach.

Utrzymanie żłóbka dla niemowląt.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie zawiadomił tamtejszy Związek pismem z dnia 23 stycznia rb., że art. 15 ustawy z dnia 2 lipca 1924 Dz. U. Rz. P. Nr. 65, poz. 636, postanawia między innemi, że w zakładach gdzie pracuje ponad 100 kobiet, winien przedsiębiorca utrzymywać Żłóbek dla niemowląt, zaś na mocy zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 5 sierpnia 1926 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 93 poz. 538 termin wejścia w życie wymienionego postanowienia nie może być późniejszy aniżeli 29 lipca 1928 r. Po upływie tego terminu winny zatem zakłady, zatrudniające ponad 100 kobiet, nie wliczając młodocianych w wieku 15 lat do skończonych lat 18, przystąpić do urządzenia i utrzymywania żłobków dla niemowląt, co do których bliższe postanowienia zawierają rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 11 marca 1927 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 32, poz. 293. Uruchomienie Żłóbka może nastąpić tylko po uprzednim stwierdzeniu przez inspektora pracy w porozumieniu z władzą administracyjną I instancji (lekarz powiatowy), że lokal, urządzenie i personel żłóbka odpowiadają warunkom higieniczno-lekarskich.

Dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej.

Do dnia 1 lutego br. w Prezydium Rady Ministrów znajdowało się około 200 nowych projektów rozporządzeń Prezydenta, które mają przynajmniej w części być przed zebraniem się parlamentu przeprowadzone. Dzień 1 lutego rb. był ostatnim, w którym Ministerstwo miało miejsce (podług decyzji Rady Ministrów).

Konkurencja obuwia czechosłowackiego na rynku niemieckim.

Obuwie czeskie pod względem jakości i ceny przewyższa obuwie niemieckie, skutecznie konkurując na rynku tamtejszym. W związku z tem rząd niemiecki zamierza jakoby podnieść cła ochronne na obuwie czeskie specjalnie na tanie lńiane obuwie damskie (obuwie Baťa) i obuwie brokatowe, pomimo iż za zniesienie czeskiego systemu reglamentacji przyrzeczono zafiksowanie stawek ochronnych. Podobno czeskie fabryki obuwia zamierzają w razie podwyższenia cła niemieckich przystąpić do zorganizowanej walki konkurencyjnej, idącej w kierunku niższości cen.

Okoliczność ta może się okazać ważną dla polskiej produkcji obuwniczej, ujemnie odczuwającej, jak wiadomo, duży napływ obuwia zagranicznego na rynek krajowy.

Zaznaczyć należy, że reglamentacja przywozu nie stanowi poważniejszej tamy w tym względzie, zwłaszcza zaś odnośnie obuwia czechosłowackiego.

Oznaczenia pochodzenia towarów w handlu detal.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1927 r. (Dz. U. Nr. 7 poz. 43) wprowadza:

§ 1. Konieczność umieszczenia na każdym towarze z kategorii wyszczególnionych w § 2

1. firmę przedsiębiorstwa,
2. jego siedzibę główną (zarówno krajową jak i zagraniczną),
3. miejsce fabrykacji towaru w kraju, o ile towar wyprodukowano nie w miejscu siedziby głównej przedsiębiorstwa.

Umieszczać powyższe dane można na etykietach lub na naszym towarze.

§ 2. Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczą wyprodukowanych w kraju — zarówno przez firmy krajowe jak i zagraniczne — i przeznaczonych dla wewnętrznego handlu detalicznego

1. środków odżywczych,
2. preparatów leczniczych,
3. wód mineralnych,
4. wyrobów toaletowych,
5. środków kosmetycznych,

Zakaz używania nazw czeskosłowackich w handlu piwem i chmielem.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. nr. 7, poz. 44) postanawia:

W handlu piwem na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej prawo posługiwania się nazwą m. Pilzna przysługuje wyłącznie tym browarom, które produkują piwo w okręgu m. Pilzna w Czechosłowacji.

W handlu chmielem na terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej prawo posługiwania się nazwanie okręgów Żatec, Roudnice, Ustek, Duta, Trstice przysługuje wyłącznie tym producentom, którzy produkują chmiel na obszarze Czechosłowacji w powyższych okręgach.

Zmiana dekretu o rejestrze handlowym.

Ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 roku (Dz. U. Rz. P. nr. 33, poz. 19), na mocy którego art. 2 p. 5 dekretu z dnia 7 lutego 1919 roku o rejestrze handlowym (Dz. Ust. R. P. nr. 14, poz. 164) otrzymuje brzmienie następujące:

„Udzielenie, przedłużenie i ustanie odroczenia wyplat oraz imiona, nazwiska i adresy nadzorcy lub nadzorców sądowych, a jeżeli ma czas do odroczenia wyplat powierzono wykupywanie poszczególnych czynności, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa, dłużnikowi lub osobie trzeciej — to i imiona, nazwiska i adresy tych osób oraz zakres ich uprawnień“.

O zapobieganiu upadłości.

Ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. (Dz. U. 3, poz. 20) o zapobieganiu upadłości. Rozporządzenie to obowiązuje na terenie objętym okręgami sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wielnie.

Sprostowanie omyłki.

W 3 Dz. U. poz. 32 zostało ogłoszone obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1928 w sprawie sprostowania omyłki w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1927 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia pracowników umysłowych, mianowicie moc obowiązującą poprzednich przepisów przedłuża się do 1 lipca 1928 r., lecz nie do 3 grudnia 1928 r. jak mylnie wydrukowano w wymienionym rozporządzeniu.

Polsko - Niemiecka komunikacja towarowa.

Ukazało się rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 27 grudnia 1927 r. taryfy dla polsko-niemieckiej komunikacji towarowej Dz. U. R. P. nr. 2, poz. 15.

W taryfie Kolejowej na przewóz towarów w Komunikacji pomiędzy stacjami kolei, położonych w Polsce i na obszarze W. M. Gdańska z jednej a sta-

cjami kolei niemieckich i kolei Sarry z drugiej strony:

- a) przy przejściu bezpośrednim;
- b) tranzytem przez Czechosłowację;
- c) tranzytem przez Austrię i Czechosłowację, wprowadza się zmiany następujące.

1. W rozdziale B. „Postanowienia szczególne“ dotychczasowy tekst § 8 „Do art. 13 K. M. (zaliczenia) zastępuje się brzmieniem następującem „Zaliczenia dozwolone są tylko w walucie kraju wysyłającego. Zaliczki w gotówiznie na rzecz nadawcy są niedopuszczalne“.

2. W rozdziale E. „Przepisy o woskowaniu“ w punkcie 1 po słowie „makuchów“ dodaje się słowa: „lubinu, wyłoków buraczanych suszonych“

Otwarcie dróg celnych i innych przejść przez polsko-niemiecką granicę.

W nr. 3 Dz. U., poz. 25 i 24 zostały ogłoszone protokoły w przedmiocie otwarcia dróg celnych i innych przejść przez polsko-niemiecką granicę, podpisane w Poznaniu dnia 2 grudnia 1925 roku oraz 27 października 1927 r.

SPRAWY EKSPORTOWE.

Powołanie Delegata Zrzeszenia do Rady Eksportowej. Ministerstwo Przemysłu i handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Rolnictwa wyznaczył organizację, które będą miały prawo delegowania po jednym członku do Rady Eksportowej przy Państw. Instytucie Eksportowym. Wśród naczelných organizacji gospodarczych.

wymienione jest także Zrzeszenie Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski. Jak już mieliśmy sposobność zakomunikować w swoim czasie wybrany został z ramienia Zrzeszenia p. dr. Niemczewski, Delegat Związku Przemysłowców Bielska Białej i Okolicy.

b). **Eksport do Tunisu i Kolonii Francuskich.** W wymienionych krajach jest zapotrzebowanie na drzewo, węgiel, cement, maszyny, wyroby z drzewa (meble), cukier rafinowany, świece, parafinę, mazut, oleje mineralne, papier i wyroby metalowe. Bliższych szczegółów udziela Państwowy Instytut Eksportowy.

c) **Eksport do Brazylii.** W Brazylii jest zapotrzebowanie na szyny, podkłady kolejowe, stalowe rury żeliwne i galwanizowane, kształtowniki żelazne, blachę i drut, części wagonów i lokomotyw, wszelkie gatunki stali, cynku, ołowiu, oleju lnianego, węgiel wapnia, szkło szybowe, cement, węgiel i inne. Bliższe szczegóły poda Państwowy Instytut Eksportowy, Warszawa, Elektoralna 2.

d) **Zapotrzebowanie na wagi i miary w Estonji.** Państwowy Instytut Eksportowy otrzymał informację że w Estonji od 1 stycznia br. wchodzi w życie metryczny system miar i wag, w związku z czem przewiduje się wielkie zapotrzebowanie na odnośne przyrządy. Bliższych szczegółów udziela Państwowy Instytut Eksportowy.

e) **Obniżenie opłat za legalizację świadectw pochodzenia przez konsulatory francuskie, polskie i gdańskie.** Państwowy Instytut Eksportowy rozpoczął akcję zmierzającą do obniżenia pobieranych przez konsulatory francuskie w Polsce i Gdańsku opłat za legalizowanie świadectw pochodzenia przy eksporcie zagranicę.

f) **Informacje co do eksportu do Włoch północnych.** Konsulat polski regionalny sporządził arkusz informacyjny zawierający dane co do charakterystyki gospodarczej Włoch północnych, organizacji handlowych, oraz wskazania praktyczne dla eksportera polskiego. Zainteresowani zgłaszają się do Państwowego Instytutu Eksportowego.

g) **Przedstawicielstwo czeskie „Vitrea“ w Indjach.** P. Fritz Ihl, Bombay Lalsingh Building, Lohar Street, pragnie nawiązać stosunku z polskim przemysłem

eksportowym. P. Ihl jest przedstawicielem huty „Vittoria”. Państwowy Instytut Eksportowy posiada o p. Ihl dobre referencje.

Wzywamy wszystkie zainteresowane firmy, ażeby we wszystkich sprawach, dotyczących eksportu, względnie importowanych towarów, o ile chodzi o usunięcie istniejących trudności bądź to u nas, bądź też zagranicą, względnie o ile chodzi o pewne świadczenia z eksportem związane, podawały nam konkretne fakty, które będziemy mogli za pośrednictwem nader żywo pracującego Państwowego Instytutu Eksportowego załatwić w myśl życzeń zainteresowanych przedsiębiorstw.

Wrazie niewłaściwego zadeklarowania spotyka przedsiębiorcę kara w wysokości od 100 do 400 złotych opłaty celnej.

Polepszenie komunikacji telefonicznej (Poznań—Warszawa i Poznań—Katowice).

Od 15. 12. 1927 r. uruchomiono płąte bezpośrednie połączenie telefoniczne Poznań—Warszawa, a od 17. 12. 1927 drugie Poznań—Katowice, co wpłynęło do tego stopnia na polepszenie komunikacji na tych prze-

strzeniach, że na przeprowadzenie rozmowy pilnej czeka się tylko 5 do 20 minut, a na rozmowę zwykłą 20 do 60 minut, o ile nie zajdą wypadki nadzwyczajne, jak masowe uszkodzenie przewodów, lub konieczność przeprowadzenia większej ilości pilnych rozmów państwowych. Polepszenie komunikacji na przetrzeni Poznań—Kraków—Lwów nastąpi niebawem, tj. po ukończeniu budowy nowego przewodu pomiędzy Katowicami i Krakowem.

Nieczyste audycje przed 17 grudnia przypisać należy nieuniknionym, lecz chwilowym uszkodzeniem przewodów podczas prac około budowy nowych przewodów, zaś pewne niedomagania i konieczność długiego wyczekiwania na połączenia telefoniczne w drugiej połowie grudnia, masowym uszkodzeniem wskutek silnych mrozów i wiatrów.

NOWA TARYFA CELNA.

Na Komisję Opiniodawczą wpłynęły projekty rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej o nowej taryfie celnej, oraz o postępowaniu celnem. O projektach tych zakomunikujemy osobno w późniejszych okólnikach.

Wyroby firm krajowych, godnych polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1927.

Armatura

Władysław Jezierski, w Poznaniu, ul. Słowackiego 38. Przedstawiciel „SAM” Sp. Akc. Münstermann w Katowicach.

Barwniki nietrujące

Domagalski i Ska., Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Bielizna

Jan Ebertowski w Poznaniu, ul. Wroniecka 6 8 tel 2160-2825. W. Rakowski w Poznaniu, ulica Pocztowa 1.

Chemikalia

Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Czekolada

Goplana Tow. Akc. w Poznaniu, ul. św. Wawrzyńca 28.

Dezynfekcyjne środki, lyzol, kreolina

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK”, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Dezynfekcyjne środki

Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dytki

B. Bystrzycki T. A. Orzechowo.

Druki

F. K. Ziolkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.

Drukarnia Polska, T. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Fabryka Czekolady, Konfektów, Cukierków i Drażetek

Venetia Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 97 — Telefon 69-65.

Fabryka Farb

Wielkopolska Fabryka Farb w Poznaniu, plac Wolności 17.

Fabryka krawatów, szelek, rękawiczek i chusteczek

Hałas i Kajetaniak w Poznaniu, ulica Wielka 10.

Gazety

Kurjer Poznański, św. Marcin 70. Orędownik Wielkopolski, ulica św. Marcin 70.

Getry (kamasze filcowe)

Poznańska Fabryka Getrów Właśc. Stefan Kałamański, Poznań, Plac Wolności 6, Telefon nr. 2135—3300.

Instalacje

W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska

Lewandowski i Ska w Poznaniu ul. Wielka 11. F. Lisiecki, Poznań, Stary Rynek 10.

Lakiery i pokosty

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK”, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Litograficzne druki

F. K. Ziolkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122

Maszyny rolnicze

H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Centrala Pługów Parowych Poznań, ul. Piotra Wawrzyńca 28 — 80.

Mydła

J. i St. Stempniewicz w Poznaniu, ul. Głogowska 55.

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK”, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Mydło szare (miękkie)

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK”, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Oleje eterycz. i esencje

Domagalski i Ska. w Poznaniu, św. Marcin 34

Opakowania

F. K. Ziolkowski i Ska, Poznań, Górna Wilda 122.

Perfumy

J. i St. Stempniewicz w Poznaniu, ul. Głogowska 55.

Piwo

Browar Huggera w Poznaniu, ulica Półwiejska 15.

Samochody

Brzeskiauto Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

Siatki druciane

A. Zwierzchowski i Ska, Fabryka lin konopnych, stalowych oraz siatek i wyrobów druczanych w Poznaniu, i Czerwonaku, biura ul. Podgórna 10a tel. 4007.

Sukna

Poznańska Fabryka Sukna w Poznaniu, Naramowice.

Siatki żarowe

Żar Tow. Akc. w Nowym Tomyslu.

Sztuczny nawóz

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK”, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Tokarki precyzyjne

szybkotnące 180/280 x 1000, 1500 i 2000 mm. Tow. Akc. „Wiepofana” Poznań, Dąbrowskiego 81.

Transport towarów

C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Towarowa 20.

Wagony i Parowozy

H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wódki

„Akwawit”, Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Cieszkowskiego 5.

Zakłady Stolarskie

Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, ul. Wybickiego 13-14

Wielkopolska Fabryka Wyrobów Papierowych Kazimierz Świerkowski

Centrala i zakłady fabr. Pleszew Wlkp. — Telefon 55

Poznań Oddziały handlowe: Bydgoszcz

W. Garbary 49 Tel. 30-64 ul. Jagiellońska 29 Tel. 14-89

Największa w kraju mechan. wytwórnia torebek i opakowań

F. K. ZIÓŁKOWSKI i Sp.

Sp. z o. o.

ZAKŁAD LITOGRAFICZNY
FABRYKA KARTONAŻY

POZNAŃ, GÓRNA WILDA 122 — TELEFON 29-28 — ROK ZAŁ. 1896

Hurtownia Win
i spirytualji

A. Glabisz

Poznań

Stary Rynek nr. 50
(pod daszkiem)

Telefon 34-00.

PERFUMY
WODY KOŁOŃSKIE
MYDŁA

**KALIA
JSTE**

PRZODUJĄ w POLSCE
J. & S. Stempniewicz
WARSZAWA POZNAŃ RADOM

HAŁAS & KAJETANIAK

POZNAŃ

UL. WIELKA NR. 10 I

TELEFON NR. 3016

Fabryka krawatek, szelek, rękawiczek

Związkowa Centrala Maszyn

Tow. Akc.

Ul. Ratajczaka 16

POZNAŃ

Tel. 2280 i 2289

Maszyny i narzędzia rolnicze

wszelkiego rodzaju

oraz części zapasowe

Generalne reprezentacje:

H. Cegielski Tow. Akc.: garnitury parowe do młócenia

Massey - Harris: maszyny żniwne, motory naftowe

Aktiebolaget Baltic: centryfugi do mleka

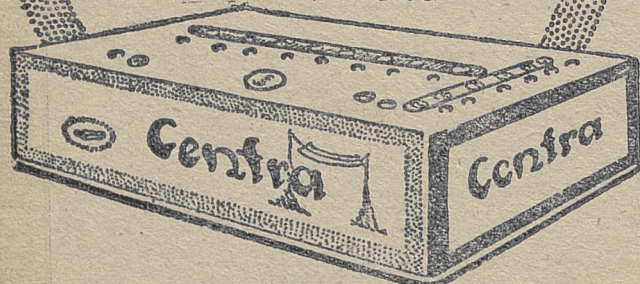
Prosimy zażądać oferty!

Prosimy zażądać oferty!

Centra

Każdy Radioaparat winien być
zaopatrzony w baterie anodowe
„CENTRA” dlatego że:

Baterie anodowe „Centra” dają czysty odbiór bez
niechcianych szmerów i trzasków
są ekonomiczne
są pewne w działaniu
odróżniają się wielką po-
jemnością elektryczną
są wobec powyższych zalet
w użyciu codziennem naj-
tańsze baterie.

W. Tomaszewski i S-ka
Poznań, ulica Wenecjańska 6.

Zjednoczone Zakłady Stolarskie

Poznań -- Wilda

ulica Wybickiego 13-14

**Fabryka okien, drzwi
i wszelkich robót budowlanych**

Architektura Wewnętrzna

Telefon 23-40

Telefon 23-40

Specjalność:

Urządzenia biurowe, składowe, bankowe

Konta bankowe:

Bank Gospodarstwa Krajowego w Poznaniu.

Bank Związku Spółek Zarobkowych

Spółka Akcyjna

**Instytucja centralna:
Poznań — Plac Wolności nr. 15.**

Oddziały w kraju:

**Warszawa, ulica Jasna nr. 8,
Lwów, Kopernika 4,
Kraków, Rynek Główny nr. 19,
Wilno, ulica Mickiewicza nr. 1.
Bydgoszcz, Plac Teatralny nr. 4,
Toruń, ulica Szeroka nr. 14,
Grudziądz, ul. Józ. Wybickiego 11/13,
Łódź, ulica Sienkiewicza nr. 24,**

**Lublin, Krakowskie Przedmieście nr. 45,
Radom, Plac 3 Maja,
Kielce, ulica Sienkiewicza nr. 54,
Piotrków, Plac Kościuszki,
Sosnowiec, ulica 3 Maja nr. 9,
Katowice, ulica Warszawska nr. 7,
Bielsko, ulica Piłsudskiego 13.**

**Wolne Miasto Gdańsk:
Holzmarkt 18.**

Zagranicą:

**Paryż, — Banque de l'Union des Sociétés Cooperatives,
Succursale de Paris 82, rue Saint Lazare Paris (9-e).**

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości.

**Adres telegraficzny
w kraju: „Zarobkowy”; w Paryżu: „Bezeteseb“.**

wszelkiego rodzaju, gotowe farby olejne, po-
kasty, mydła techniczne, rdzeniowe, rozmaite
mydła szare; do dezynfekcji: Sanizol i Kreolinę
poleca

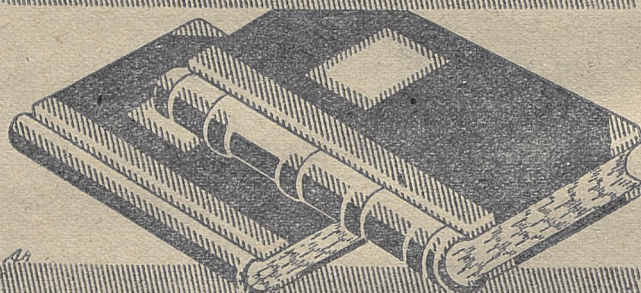
w najlepszej jakości na dogodnych warunkach

Spółka Akcyjna „BLASK“

Poznań-Starołęka

Biura: Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 5

KSIĘGI HANDLOWE

KREGLEWSKIEGO

Znaczek fabryczny

Znaczek fabryczny

Browary Huggera T. A.

Poznań, ul. Półwiejska 25. Telefon 3037 i 3047.

Słodownie i fabryka lodu

polecają swoje wyborowe piwa:

Kryształ jasne (pilzeńskie) — Specjał ciemne (monachijskie) — Porter